

rigibilis et occidenda vel ardens sine remedio. **P**er hoc exemplū si volumus bene pensare/possimus melius videre in qualibet tentatione quod per dicitur gratiam dei per mortalem peccatum et quoniam non. **S**cire enim debemus quod quilibet tentatio/nunciatur in inimici infernalis/que nos requirit ad eius sententiandum et ut anima nostra perdat et rumpat fidelitatem suam quam deo et domino suo debet et spolio. Et scimus quod anima resistit aut per aut minus? In hoc ipsa custodit melius aut per fidelitatem et gratiam amici sui. Et consideret diligenter iste modus in quilibet peccato. hinc se aut resistere se. aut sentire. et inueniet quilibet istorum sex statum esse possibilem. **S**ciatis etiam quod tertius status est difficilior ad bene cognoscendum. per eo quod est inter duos status. **Q**ui unus est peccatum mortale. scilicet quod alter non. **E**t est sciendum quod quoniam aliquid est prohibitum sub pena peccati mortalis et aliquid non vult facere per exteriorem opem? et nihilominus perfectum consensum habet in corde/que vellet tale opem facere si tempus pateret et locus aut non obesset verecundia/talis peccatum mortale. **E**t si non habet tale consensum perfectum. et nihilominus libenter memoratur diu in cogitando tale factum quod est prohibitum. et accipit complacitiam magnam et inordinatam. peccatum etiam mortale sed tamen non ita graue sicut ante. **S**i autem opem aut factum tale sit/quod non sit prohibitum sub pena mortalis peccati/generaliter quemadmodum mulier aliquam maritatum possit cogitare de marito suo que est absens. et accipit complacitiam in memoria societatis eius. aut sicut aliquis cogitare possit ad cibum quem manducatur est in pradio et habet complacitiam sine tali peccato mortali. Quia complacitiam aut delectationem non est peccatum nisi in hoc quod est prohibitum aut quod de se trahit ad prohibita. **A**lteri consideranda in exemplo prius posito/quod regia desiderare potest continue esse in amore regis domini sui. **E**t ideo ipsa odit omnia suo amori contraria. **A**ut ipsa non diligit eum. imo magis timet penam irae regis. et vellet quod non esset pater aut mortuus. ad finem quod alibi posset querere complacitiam suam. **I**n primo statu sunt boni/que amant deum propter suam bonitatem. sicut boni filii sui patris. **I**n secundo statu sunt illi que solummodo per timorem damnationis abstinere a malefaciendo. et vellet deum non habere potestatem aut voluntatem eos puniendi etiam contra suam mandata facientes.

ExPLICIT tractatus precedens.

Tractatus eiusdem

de arte audiendi confessiones.

Et si virtus

quam assuefactio gignit/certum quod ars operis non nihil tamen predestat artis traditio/apud eos que nodum perfecti sunt in virtute. **H**oc in arte quilibet perspicuum est. **E**t quoniam ars artium est regimen animarum/presenti in confessionibus audiendis. **S**tudium quoddam generale consideratioes tradere breuiter et distincte. que esse perspicuas/experientia doctrine cognouit. **I**nducit hoc agere me non mediocriter/quod paucos hactenus repperi que perfecte videri et integre confessi fuerunt. causa existere in multis vel negligentia vel ignorantia confessorum.

Prima consideratio. **P**rouideat ante omnia confessor purus esse qui purgatis amabus inuigilat. **S**pem que sui laboris et proficiendi circa alios/non in propria sed diuina virtute reponat. **D**eminerit iugiter. quoniam neque que plantat neque que rigat est aliquid. sed que incrementum dat tempus. **E**t quod nisi spiritus sanctus cordi assistit audiens/in vanum laborat lingua loquens vel confessionem audiens. **O**ret igitur crebro (prout sapiens de corporali medico consultat) quatinus dirigat operem suum a deo vt eiusdem virtute roret et crescat.

Consideratio II

Collocet se confessor in arce seu specula romis abstrahens semetipsum quantum potuerit ab homine exteriori tam in se quam in aliis. vt spiritum ambulet et non carne. ne forte illecebris formis corporum/fiat ipse laqueus perditionis si biipsi. totus in animarum perspicua qualitate spiritualiter inuigilet. non attendens discretioem sexum vel formam. **A**lioquin quod ei periret si vniuersum mundum lucret. anime vero sue detrimentum patiat.

Consideratio III

Compleat erga quolibet sibi confiteremur solliciti confessoris officium. nihil precipitaret aut in solo transcurso puolans. sed morositate purgati/omnia plene exaians diuiciasque memorie que confiteris que dicenda imponenda ve fuerint ea diligenti repetitione reponens infigat. **Q**uipe eligibili est paucos audire com

De arte siue scientia

plete q̄ mltos impfecte cū consciāz scrupulis nō tam expedit q̄ impeditos ple- rūq; relinquere. Imitef in hoc deū cuius pfecta sunt opa. Vallem nāq; si curatus essem/multoz differre p̄fessioes post pascha/ etiā vbi quidā nō redirent/ q̄ q; ce- cos cecus seducerē. dum p̄yere absolutis ipsi non recte absoluti se gererent.

Consideratio III

Ostendat cōfessor opib; in cōfessis nihil q̄rere p̄ter salutē aiāz suāz et solutōz libe- rā a laqueis pctōz. vt nihil agat ad q̄stū. recolēs illōs. Gratis accepistis gratis date. Nihil ad mūdā ostendet gloriā. Paupi b̄ eā sicut diuitib; se tradat et offerat. tur- pib; et pulcris. indoctis vt doctis. nisi for- te pro q̄nto maior inde fructus honorq; dei sparet seq̄. Proderit supra modū hec sinceritas recte itentōis vt velut magnes aliq; spūalis/ferrea etiā populi corda vir- tuosius ad se trahat.

Consideratio V

Expedit vt cōfessor zelans aiās/obtimeat a plato/subditoz suā in casib; reservatis p̄tate seu relaxatiōem/ p̄cipue nisi sint ca- sus pblici et scādaloſi. Reperiunt itaq; pau- cissimi q̄ nō inciderunt in aliquē taliū ca- suū qui ep̄o reservāt. Sciētes vō ipsi cō- fessi seipos nō debere remitti deiceps ad altez/ magis se p̄nos p̄mptosq; reddūt. nā vni confessionē suā libenti et citi dete- gūt. Cōfessor etiā siliter eos p̄sumit libe- rius int̄rogare de singul. pleni q̄q; sanare simul et semel ipos absoluēdo cōfidit.

Consideratio sexta

Sciāt cōfessor oīa pctōz genera et spēs/ tanq; medicus doctissim⁹ spūaliū egritudi- nū. P̄terea qualis hoies diuersoz statu- um et varioz officioz/ peccare p̄nt/ nulla- ten⁹ ignoret. Et quāq; ad hec cognoscē- da/ facti sunt tractatuli. atq; aliq; sunt q̄ nō tuto p̄mittūt scripto aut v̄bo pblico/ p̄pter euitādū q̄rundā scādaloſi. s; ea secre- te discāt ipsi q̄q; int̄est hoc nō nescire. sic- medicos/ morboz varietates p̄uenit nō ignorare. Aliter nepe q̄ pacto sibi p̄fessos prudēter ac diligēter interrogabit instru- etq; p̄fessor. ad suoz rememoratōz crimi- nū. hoc maxie est in pctis carnis extra or- dinarijs. q̄lia exp̄tū ē vix vnq; dici i p̄fessi

one a culpabilib; i eis. nisi cautissia arte p̄moneant. interrogēt capiāturq;. Et cer- te necesse ē. vt p̄fessor hēat artē hāc obste- tricādi spūalē/ ad educēdi. colubz talē pe- stiferz tortuosum et virulentū ab aīa ipi. aut ipsa sine dubio piclatabit et vt crebri⁹ eterne moriet. Hec reputo audiēdos i hac re/ eos q̄ nihil interrogādū aut inq̄rendū eē dicūt a p̄fessis. p̄ferti cū hoc ipm velint reqrātq; p̄fessi. Alioqn nō satis p̄sulit ve- recundie ignoratiē et fragilitati peccatiū. nec impletur illud scripture. Alter alteri- us onera portare et similia.

Consideratio VII

Lōiecturet cōfessor post interrogatiōnes quasdā p̄ambulas sup erate. statu. cōditō- ne. studio. vel officio cōfessi. Utz ip̄e vere- cund⁹ sit et nimio pudore detent⁹. qz forte puer est vel feiavel exilis cōplexiōis. Apd tales p̄ ceteris p̄suadēdū est p̄miti et figē- dū in aīo. quēadmodum confessio secre- tissima ē et om̄isciētī deo magis q̄ hoī fit nō ad reuelandū aut accusandū q̄ri pctā sua. s; ad euitādū et absoluēdum et p̄petue- quittandū. Vallē cōfessore mori q̄ ali- qd dicēdoz detegere. Tollat igit oēm ta- lē suspitiōem. Hec reformidēt q; p̄pter di- cēda/ cōfessor sit eos post modū habitu- rus odio. aut cōtemptur⁹ accusatur⁹. im- mo teneri⁹ eos diliget sicut filios charissi- mos. et q̄ sue fidei se totos cōmiserunt.

Consideratio VIII

Laboret cōfessor p̄ferti erga iuuenes et p- unlos h̄re cōfessioez eoꝝ generalē. qz vix aut nūq; itegre cōfitef. nisi forte p̄docti a tali cōfessore q̄lē describim⁹. q̄netiā illud eēt vtile apd grādēnos rurales et simpli- ces et feias. Qz si nō p̄ntleuiter iduci ad h̄- poteēt ab eis fieri it̄rogatiōes t̄les. Utrū facta ē tibi consciā de talib; pctis et de tali- erate et de societariū talib; Et fm r̄siōes poterit aiaduertere prudēs cōfessor si ple- na fuerit tal cōfessio. Et si nō/ tūc nitat eā p̄ficere et confitentē ad hoc inducat.

Consideratio IX

P̄caueat summope cōfessor/ ne sit au- sterus ab initio tristis et rigidus. mox enī p̄ huiusmodi clauditur os obstiati pctō- ris. P̄mo sit affabilis locutio. etiam si aliquādo ita res exigat sup peccatis. quo

usq; familiaritas quedam cōtracta sit. de hinc ostendat quāte iniquitatis est et ipo-
crisis pessime / quicq; velle celare in cōfes-
sione coram deo et quē admodū hoc agere
est seipm turpiter fallere. Esse quoq; me-
lius dicat / si nō confessus abscedere velit.
q̄ fingere confessionē impfectam

Consideratio X

Querat sacerdos a confitētib; nonne ve-
lint expurgari penitus ab oī suo crimie.
Et q̄ nisi hoc velint fas hñt recedēdi ne
temp⁹ incassum imo noxie detineāt. Si
volūt dñt igit iuuare se. et hoc meli⁹ et cele-
rius fieri neq̄t q̄ si ad interrogata verita-
tē plenā rñderint. Si vero deprehēdunt
velle mētiri et celare (vt sepe fit) p̄ discretū
cōfessorē arguant vehemēter et acriter. et
cōpellantur veniā statim q̄rere sup hmōi
mendacio. Nō postq̄ fecerit. rursus blan-
de et leniter moneant nihil deinceps men-
tiri aut celare. Si vero bis aut ter rursus
mentiri fuerint / poterūt remitti et differri
vsq; ad tps alter. inuigendo vt meli⁹ sibi
puideant. Sepe fit vt in altera cōfessione
libenti⁹ aperiant omnia. dum putāt men-
dacia priora magis imputanda eis ad in-
aduertentiā q̄ in maliciam.

Consideratio XI

Applaudat cōfessor dicētib; veritatē sup
delictis suis q̄nto magis enormissima et
abomināda videbunt. Collaudent de ve-
ritate. de religioe. de timore dei. de zelo. p̄
prie salutis de cōfidētia ad sacerdotem et
consimilib; Et q̄ audacter p̄gant ad alia
nil hesitātes. Fit aliqñ non inutilis que-
stio / si fuerint alias de talib; confessi. Et si
nō. q̄liter inde āpli⁹ letari dñt et deo gr̄as
agere q̄ talē eis tribuit volūtātē et oportu-
nitātē. Cōuenit q̄ vt p̄ cōfessorē gr̄as p̄
tialr agere moneāt. p̄ modū tēdāt ad alia

Consideratio XII

Jubeat cōfessor ne cōfessi. crimia detegant
alioz. noīando eos vel signis certis notifi-
cādo. nisi forte pctā talia sint / q̄ nullo mō
aliter possunt apiri. vt si forozē vnicā / fra-
ter male cognouerit. aut vir vxorē. Nō sit
p̄terea curiosus in inq̄redo p̄ticulares cir-
cūstātiās pctōz / q̄ nō multū augēt vlti-
riāt grauitatē in eis. qm̄ nasceret inde ali-
quī vel tentatio piculosa vel turpitudō ni-

mia aut suspitio retardatiua p̄firēdi. Nō
hilomin⁹ vtile iudicam⁹ p̄ serenatōe cōsci-
entiaꝝ illoz q̄ cōfitent (q̄ forte post mo-
dum grauiorib; vgerent stimulis quasi
nō hñt et integre pctā sua confessi fuissent)
vt plenius explicent omnia q̄stum et quicq;
iudicauerit cōfessor expedire

Consideratio XIII

Arguat et reprehēdat acriter ipse cōfessor
pctā enormia / postq̄ ista plene cognoue-
rit et oñdat q̄nta punitōe pctōz dign⁹ est.
Attm̄ cauedū est ne rursus pctōz p̄fugere
possit ad negādū iā cōfessa. sic pluries fie-
ri reptū est etiā p̄ cōfessionē cōpletā pus.
Idcirco habeat certissimā explicatio pctō-
rū. Deniq; q̄cqd in cōfessioe dixerit sacer-
dos / sit ipse sp̄ in fine māsuetus atq; beni-
gnus infundēs oleū cōsolatōis et passio-
nis et bone spei. Pōt insuper aliqñ dicere
cōfessor. ex q̄ talia et talia cōfessus es q̄ sunt
grauissima. noli deinceps celare aliquid.
sed omnia dic. vt te simul expedias.

Consideratio XIII

Procedat cōfessor in inq̄sitōe pctōz et spe-
cialr pcti carnal' (q̄ a multisq; summa dif-
ficultate vit p̄ extorq̄ri) p̄rio pederētī et
a generaliorib; incipiat et q̄ nullā aut pau-
cā vident includere culpā. q̄ si pctōz vult
mētiri aut fugere / sepe dephēdit p̄ talia q̄
naturaliter accidūt oib; aut rarissime re-
p̄t oppositū / q̄lia si statī neget. stat eū ti-
mere dicere gradiora. Hoc mō noui plu-
res fuisse dephēdos / q̄ interrogati negabāt
se vnq; passos mēbz pudēdi calefactōez
vel p̄uritū vel erectōz qualēcūq;. vel ten-
tatōz vel cogitatōz malā de q̄cūq; mulie-
rē. Et dñ cōuicti fuerūt de hoc mēdacio /
q̄rebat nōne illō erat turpe sic admittere
qd agebas tu et sepe rñdebāt illō qd q̄re-
bat credētes ex mō loq̄ndi cōfessoris q̄ il-
lud nō imputaret ad culpā s; ad laudem.

Consideratio XV

Sciat cōfessor generalitates istas eē et si-
miles fuisse vnq; a tpe q̄ coguisti te / i so-
cietatib; famuloz aut socioz et sp̄cialiter i
lecto: si sic. audisti vnq; malū (vt sepe fit)
loq̄ sibi de ipudicitia et mlierib; si sic. loq̄
bar tu silt et si mala desiderabas: si sic. vt
voluerit vnq; alter q̄ tāgeres eū iboneste
vel ipse te. Si sic. fiat processus vltior /

De arte siue scientia

sub velamine tali/ q̄ intelligat an cōmissa fuerit ibidē mollicies siue pollutio. Et h̄ pctm̄/bñ cōmittit etia ante pubertatis ā nos Immo 7 semper imputat in vigilia. dum cōpleta transit delectatio. etiam pollutione nō existente.

Consideratio XVI

Poterit confessor dū inhoneste loquendū erit dicere. Amice nō cures si loqr̄ turpit̄ qm̄ oportet om̄ia in cōfessione dicere. loq̄ge aliter dicere aut certe silerē extra cōfessionē. Et dicant talia satis constāter 7 quasi p̄scita aut p̄sciat. aut q̄ nō reputat ita graua. Nec aspiciant fice vultū? p̄fitentiū sed diuertat cōfessor vultū q̄si nō curans aut fere narrās fabulā. dicēdo sic Ego bñ video tu fecisti sic 7 sic. conseq̄nt̄ dic ergo totū in noīe dñi. ego tibi indulgeo si non alias feceris. 7 si diceris oīa mala mundi nō inde peius haberes. dic ergo audact̄. Immo et queri poterit si velit cōfiterē vt sup̄ oībus diligēter interroget. 7 si sic sub inferat q̄ ergo dicat in om̄ibus veritatē.

Consideratio 17

Accidit aliquñ licet rarissimū sit apud circūspectū 7 prouidū cōfessorē/ q̄ apiūtur quedā spēs pctōz carnaliū aut q̄dā circūstantie viles/ quaz pctōz nō est cōsci? aut culpabilis. Et hinc forte scādalisabit vel docebit deinceps agere filia. licet p̄ certo nō videam? istud ita eē timendū. quēadmodū aliqui tradūt. q̄ propter hoc debet at omitti diligēs inq̄sitiō peccatorū. Vt nā mala a pueris 7 alijs/ tam diligēt cōfiterent̄ q̄ sciunt 7 agunt ab eis. Nec inq̄renda esse iudicam? q̄si nesciat. s3 qz forte/ ea nō tā graua esse credūt q̄nta sunt ap̄d deū. aut q̄ aliter nolūt manifestare ea. At tamē in hoc casu debet cū summa detestatiōe pctm̄ taledānare. quasi nō caderet etiam in hoīez tale aliqd̄ agere. S3 q̄ illud dicebat ad expiendū discretiōem pctōzū. an sciat distinguere int̄ ea q̄ fecisset 7 non fecisset. Sūt enī q̄dā male r̄ndentes affirmatiue ad om̄ia que cōfessor interrogat.

Consideratio 18

Dergat confessor vt dixim? a generaliori b̄ ad specialiora. a min? turpibz ad turpiora. 7 hoc q̄si a causis generalioribz ad effectus eaz sp̄cales. Ut habito q̄ aliqs co

nat? fuerit se aut aliū sociū luxuriose attrctare/ querat q̄diu. 7 q̄ sepe. 7 cū q̄t accidit. 7 q̄nto tpe in tota vita. Et si aliq̄ erant ex suo genere 7 finalr̄ in q̄ pte corpis completa est libido suauel alterius Demū ad alterā hm̄oi peccati sp̄m̄ peiorē successiue poterit inq̄sitiō p̄transire.

Consideratio XIX

Cōgruit put exptus sum. q̄ puulr̄ 7 adolefcētes masculi pri? interrogent mō dētō de cohabitatiōe socioz 7 famuloz tanq̄s de his q̄ priā facie min? horrent. qz min? insolita sunt. Postmodū querat de cohabitatiōe muliez Et priō si vnq̄s in etate. v. vel. vi. annoz vel eo circa/ iacuerūt cū ancillis sicut mos est pueroz. Et sic cōfomiter inq̄rat ad p̄dicta. 7 certe repientur horrenda. Consequēter inq̄rantur nō solū de ancillis sed de genere p̄rimiori. ad q̄ lia nō descēditur nisi q̄si subito 7 a latere. dicēdo sine mutatiōe vult? D bone video qz tu silr̄ fecisti cū talibz et talibz. Et si sic (vt heu sepe fit) pusq̄s de articuletur aliqd̄ ampl? fiat p̄actica p̄sideratiōis vnde cime p̄cedētis de collaudādo pctōzē dum pctm̄ apuit. Postmodū suadeatur p̄ bono suo dicere circūstantias om̄s in p̄ticulari. sicut de ancillis p̄dixit. oñ dēdo q̄ pudor ille/ ad magnū meritū sibi cedit. futu rāqz opabitur cōscie tranquillitatē/ ex quo nunq̄s alteri deinceps renelare p̄pelleretur Estimo at. q̄ seīs/ cōuerso ordie faciēde sunt interrogatiōes. pri? sc3 de cohabitatiōe mutua secum. Postmodū cū virz aut puulis. aut adolescentibus. sed experientiam totalem non habeo.

Consideratio XX

Rephēdet forte aliqs audaciā hāc cōfessoris q̄ talia p̄sumit apire/ q̄ vix credibilia sunt 7 fere icogitabilia/ nisi ab exptis aut aliūde doctis Sēriat ali? qd̄ voluerit ego corā deo testor me plures talibz remedijs induxisse ad confessionē. q̄ fatebātur nūq̄s etiā i articulo mortis fuisse talia dicturos cuiusq̄s Laudabāt tñ deū tonis visceribz gratias agētes q̄ ita se apnerāt. Quidam et paucissimi/ retroire volebant aliquādo sed tandē redierūt. fatentes illusi/ onē eē demonis q̄ claudere os semel apertū rursus satagebat. aliquādo iā confessi p̄pter omissionē huiusmodi interrogatiōis

rursus ad cōfiteādū inducti / aptū mibi fecerūt iudiciū / q̄s necessaria sit huiusmodi inquisitio.

Consideratio XXI

Judicabit aliq̄s se talia nescire vel nolle inq̄rere. q̄ forte est vt chyrgic / timidus z ineptus pallefcens aut spasimū paties in aspectu fedoz dīroz q̄s vulnerū. Fatebor cautelā eē necessariā z nō leuī debere fieri descēsū ad talia abominanda nisi cōfessata precedētia / videant̄ velut inferre talē cōclusionē. Q̄ si q̄s nesciat vti cautela tali / dimittat p̄sulo ne z sibi noceat z pctōrē si semel negauerit neq̄ dep̄hensus fuerit / scandalifet z vix in futurū cōuinciat. Quale vero debeat yn̄iuersale remediū tradi ap̄d oēs. nondū scio. qm̄ pdicā rōes generales / nō sufficere sat̄ puto. In hac tñ interi sum sentētia / q̄ tales casus secreti / p̄ puulis xiiij. annozū z infra. et p̄ mulieribz / neq̄q̄s refuari deberēt. Alioq̄n nō video quin multi ex hoc defectu p̄fessiois integre / pditi sunt. Ad nullos vero amplius q̄s ad platos spectat remediū etiam dānatio si claudāt regnū celoz. aut p̄ negligentia aut p̄ hm̄oi rigidiorē obseruatōem occultozū.

Consideratio XXII

Videref saltē expediens q̄ in q̄libet cura notabili / curatus si discretus est / aut alius loco sui vicarius / aut alius vice adiutor / ordinaref quasi penitētiariū in talibz z circa tales. Esset insuper diligēs audire confessiōes paruulozū iuuenū / quo cūq̄s tempe vellent z sibi vacarēt. euocādo nūc vnū nunc aliū. quia prouecte etatis homines ad hoc forte non possent induci. Prouideret tñ quō caute z circumspecte ambularet q̄ talis eēt / ne culpabiles seducentes hm̄oi puulos. p̄sequerēt eū directē v̄l indirecte p̄ malicias exq̄sitas z forte confingēdas p̄ puulos. quāq̄s securitas maxima. circa hoc eēt puritas cōsciētie z intētiōis. Et q̄ neq̄ v̄bo neq̄ signo aliq̄ / quōlibet reuelaret q̄ dicerēt. z ad nō reuelādū v̄ijs oibz induceret. neq̄ daret penitentiā p̄ quā possent pauli de q̄cūq̄s notari ap̄d eos circa q̄s cōuersant̄. Deniq̄s circa hoc meli⁹ videt̄ h̄re plures p̄fessores min⁹ discretos in penitētijs iniūgēdis / q̄s refuādo casus mltos discretis paucis z ad hoc

hominē ducere pudore cogente. ne talibz paucis confiteatur in eternū. sicut tolerabilius est sumere penitentiā in purgatorio / q̄s vt infinita patiantur in inferno.

Consideratio 23

Remanet aliq̄n in sacerdote scrupul⁹ sup̄ p̄fessione pctōris q̄. si nō dixerit oīa z hoc h̄z. vel q̄ scit aliūde q̄s p̄ p̄fessionē. vel q̄ tenet certa p̄cipia et iā p̄fessatis / q̄ tale pctm̄ omiserit aut alijs modis. Quo casu v̄l remittat pctōrē p̄ auisando se vt dictū est. vel si absoluat / pdicat sepi⁹ iterz z iterū q̄ si celet aliq̄d / p̄fessio sua z absolutō penitus inualida est z irrisoria. Dici deniq̄s poterit vt si mallet alteri cōfiteri. p̄gat in noīe dñi. tātūmodo fiat integra cōfessio sua. Sufficit hoc. nec aliud exq̄rif. aut re deat si velit alias cum p̄uisiōe meliori.

Consideratio 24

Petatur p̄fessor a pctōre si p̄ponit āpli⁹ abstinere cum auxilio dei deinceps a pctis. Itē si caret odio cōtra aliū. Itē si vult realiter dū poterit alienū restituere. Item si occasiones certas peccatoz vitare p̄ponit vt cōcubinatū z vsuras. z similia. Si aliq̄d istoz defuerit / nō valet absolutio. neq̄ q̄s tradi debz si hoc pctōr nō velit facere. Suadeat tamē sibi agere interim bona que poterit. vt deus illūinet cor ipi⁹. Idē dicim⁹ de reuocātōe seductoz mal⁹ p̄silijs z moribz p̄ eū z de diffamatis iniuste z sili⁹ b⁹ nō req̄rendo tamē v̄ltra illud q̄d verisimiliter fieri potest ad talia reparanda.

Consideratio 25

Inūgat p̄fessor penitentiā nō aliā q̄s de p̄sensu pctōris z de qua speret impletōez. Nisi forte pctā eēt publica z scādaloza. p̄ q̄bz ad repātōez cogi deberet inuit⁹. Leterz p̄t aliq̄n dare penitentiā de nō peccando talī vel talī crimine p̄ certū tps futurū sub pena aliq̄ vel pecuniaria vel corpali efficaciter soluenda. aut sub debito redeundi ad confessionē infra biduū p̄ p̄pe tratōem delicti aut aliq̄d hm̄oi. Lōmone at̄ tamē ipse cōfessus ne penitentiā hanc v̄l aliā quālibet acceptet. si nō eā proponat se firmiter impleturū. Agnouerit enim se in purgatorio q̄s in hoc mundo grauius omnia soliturū. Leterum de celando penitentiā suam z ea que in cōfessione acta

De confessione

dicta q̄ fuerint. et de non respondendo ea curiose interrogantib; moneat. ¶ Deniq; reliqua multa tradi potuerat quorum nonnulla iam cōscripsi. p̄m latino eloq̄o p̄m in gallico in varijs tractatulis. Et alij doctores longe ampliora vtilioraq;. At vero hec interim pro sui breuitate ne fastidio sint/sufficiant. Et quia si quis ad opus hoc saluberrimū bona fide procefferit/ ille plus exercendo et orando q̄ legendo erudietur atq; proficiet. ¶ Finit.

A Tractatus eiusdem doctoris de confessione molliciei.

Quidam magister in theologia parisijs per experientiam multā et studiū diligens/ cū auxilio dei piā sedulitate inuocato compit hec que

inferius scribūtur plurimū efficacia esse/ ad extrahendū a cordib; confitentū presertim iuuenū/ saniam abhominabile peccati illius detestabilis/ qd̄ dicitur mollicies/ et consequēter illaz que contra nature iura transit in p̄sonam alterā. quia nisi cōfessor sit solers et circūspectus circa inquisitionē huiusmodi peccatorū/ vix aut raro poterit extrahere ab ore infectoꝝ talibus vicijs. vt illa sponte fateant. ¶ Lector autē obscenitatem materie ac verborū/ excusata habeat/ ob necessitatē docendoꝝ remedioꝝ. ¶ Igitur post aliqua colloq̄a de alijs materijs aut vicijs/ familiariter ac affabiliter/ nō austere facta/ descendat gradatim et quasi ab obliquo cōfessor ad inquisitionē huiusmodi peccati sic dicēdo.

Adice recordari q̄ vnq; in puericia tua circa x aut xij annos/ tua virga vel membrū pudēdi fuerit erecta. Si dicit q̄ nō statim conuincit mendaciū. et q̄ vult fingere et timer capi. quia cōstat hoc omnib; pueris nō viciatis corpe/ dū calefacti sunt in lecto vel alias sepe cōtingere. Idcirco magis ac magis aperte debet videri vt dicat veritatē. Itē confessor si ille sit iuuenis p̄cipue Amice. Nūquid istd̄ erat indecēs? Quid ergo faciebas vt nō erigeret? Et di

catur hoc vultu tranquillo/ vt appareat q̄ illd̄ qd̄ q̄rit/ nō sit inhonestū. vel silendū s; q̄si remediū p̄tra p̄fata erectōis p̄fessam inhonestatē. ¶ Inolite r̄ndere plane/ petat p̄nt. Amice nūqd̄ palpabas aut fricabas virgā tuā/ quemadmodū pueri solēt Si omnino dicat q̄ nunq; tenuit in statu tali vel fricuit/ non potest vltra progredi/ nisi ammirādo et dicendo/ q̄ nō est credibile/ hortādo q̄ sit memor salutis sue/ q̄ est coram deo/ et q̄ est grauissimū in confessiōe mentiri. et similia. Si vero dicat q̄ tenuit et fricuit Amice bene credo/ sed p̄ q̄stum spacium? p̄ horam vel dimidiā? et vtrum tamdū q̄ virga nō plus erigeret/ et proferrat hoc quasi p̄fessor nō reputaret hoc in solitum vel peccatū. Si respondeat cōfessus q̄ ita fecit/ tūc habetur intentū/ q̄ talis veraciter cōmisit peccatū molliciei/ etiaz si p̄pter etatē nō fuerit subsecuta pollutio quoniā ibi est complementū delectatiōis illecebrose/ et forsitan pdidit virginitatē salte; ai/ et magis pdidit: q̄ si pro illa etate iuisset ad mulieres. Forte tamē probabiliter dici potest. ¶ Et p̄ penitentia virginitas reparatur in nō polluta/ sicut de mentali corruptōne/ que fit in cōsensu intrinseco esse dicim; / dum corporalis defloratio seu pollutio nō est subsecuta. ¶ Istis igitur habitis/ debet tūc vehemēter increpare et detestari viciū illud/ et ostendi qualiter dicat audacter alia/ quoniā istud est pessimum. Quo facto poterit haberi facilliter alie circūstantie. Et si in dimissione virge post confricatōnem/ aliq; humor exibat vel si fricauerit virgā alterius socij sui. aut si aliquis fricauerit suam/ et consequenter descendēdo ad species magis sp̄ales peccati sodomitici. ¶ Considerabat p̄terea idem magister/ vt similes interrogatiōes paucis variatis/ fierent etiā pro uictis viris/ aut feminis/ q; p̄ experientia crebra/ reperit multos adultos infectos fuisse tali vicio qui nūq; confessi sunt p̄ prius Alii qui ex pudore primo et postmodū ex obliuione. Aliqui semp ex pudore/ ita etiā vt dicerent se habuisse propositū nunq; cōfiteendi. Aliqui q; nunq; (vt dicebant) talia fuerant ab eis a cōfessorib; suis inq̄sita. ¶ Rursus p̄pter experientias plurimas consulebat idem magister/ vt seruata honestate modestia/ que posset seruari/ pueri monerent. Nūc a pentib;/ nūc a mgris